

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE ... ..
sub direcția unui
comitet de redacție.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

La Viena!

Cum se schimbă vremile!

Dualismul Deák-Beust, conține o instituție de drept public, numit *delegațiuni*.

Aleșii Camerelor din Viena și din Budapesta, se întrunesc, cu scopul de a delibera asupra afacerilor așa-numite *comune* ale Monarchiei habsburgice, cum sunt: armata, ministerul de externe, finanțele comune.

Și nu numai deliberează în chestii politice, sau principiare, ci are dreptul de a vota bugetele, pentru prevederea instituțiilor comune.

Partidul kossuthist, care își are de program independența Ungariei, nu vrea să recunoască nici o afacere comună cu Austria, și se pune pe baza „uniunii personale“.

În vârtutea acestui program, kossuthiștii n'au recunoscut nici-odată îndreptățirea delegațiunii, n'au voit să fie reprezentați în ea, nici pentru controlul constituțional și n'au primit nici-odată deciziunile ei.

Fiul lui Kossuth însă, văzând, că politica negativă a partidului său, nu aduce rezultate, și rămâne izolat, a început a slăbi din radicalism, din intransigență, și s'a pus pe punctul de vedere al politicii de realizare progresivă a programului.

Aceasta în practică însemnează atât, cât a lua parte în guvernarea țării, și având puterea în mână, a lucra pas de pas, după oportunitatea situațiilor politice, la realizarea programului.

Dispoziția asta politică a domnului Kossuth-fiu, a fost primită în cercurile diriguitoare ale Monarchiei, și în momentul oportun, partidul a fost chemat la masa verde a guvernului.

Această evoluțiune politică nu este fără rezerve.

Va să zică lipsește sinceritatea.

Cei-ce stau pe baza dualismului, declară sărbătorește, în cluburi și în ziaristica lor, că Ungaria numai pe baza aceasta se poate governa, se poate desvolta.

Kossuthiștii, la rândul lor, afirmă, cu aceiași tărie, că ei sunt chemați a conduce destinele Ungariei.

Se vede chiar, că dela bun început sunt porniți, ca să se înșele împrumutat, să se tragă pe sfoară.

Durere, jocul lor politic merge pe

contul țării, pe contul vieții politice, economice, și culturale a popoarelor.

În fond nici unul, nici altul, nu are dreptate.

Pentru că interesele mari ale Monarchiei, ale dinastiei, ale țării, sunt identice cu interesele popoarelor. E ceva nenatural, e o absurditate politică, să vorbești sau se legiferezi despre interesele dinastiei și ale țării, peste capetele popoarelor, și ținându-le în robie politică.

De aceea zicem, că rolul politic al kossuthiștilor, întocmai ca și politica foștilor liberali, suferă de boală mortală, dela naștere, pentru că nu ține cont de interesele popoarelor.

De dragul puterii însă, sau să zicem, de dragul tacticei, cu scop, ca să-și realizeze programul, în mod progresiv, au intrat în coaliție, au primit parte în guvernul țării, și ca consecvență, intră în delegațiuni.

Cu asta și-au renegat tot trecutul, au venit în contradicție, cu politica urmată de zeci de ani de corifeii și partidul independist, au adus o confuzie în rândurile partidului, și au dovedit mai presus de toate, că de dragul puterii sunt în stare să aducă toate jertfele.

Ceice strigau cu patimă, cu turbare, în contra Vienei, în contra dualismului, astăzi sunt cei mai blânzi susținători ai politicii dualiste, și se duc la Viena, umiliți în conștiință, ce e drept, și huiduiți de cei rămași intransigenți.

E ultima etapă a dominațiunii de rasă, în Ungaria.

Să fim cu grije, așa vrea să zică, să fim tari și solidari, urmează o evoluțiune, în consonanță cu interesele dinastiei și ale țării, și vom fi liberați de farsa fățarniciei lor politice, cu liberalism și kossuthism.

Urmează vremea libertății popoarelor.

Protestul studențimii vieneze împotriva asupririi naționalităților.
Studenții români, slovaci, ruteni, sloveni, sârbi, croați, ruși și cehi au ținut la 9 Decembrie (cum am raportat la vremea sa) în Viena un meeting în care au protestat împotriva asupririlor ce au să le îndure naționalitățile nemaghiare din Ungaria, — primind și o energică rezoluțiune, care în 7 articole documentate și energice ia po-

ziție împotriva politicii nedrepte a guvernelor ungare.

Rezoluțiunea aceasta s'a trimis atât ministerului ungar, cât și parlamentului ungar. S'a tipărit, în acelaș timp, în mai multe limbi și s'a trimis tuturor parlamentelor din Europa.

Rezoluția e iscălită în numele meetingului de dnii Nicu Mitencu, Iindrich Suczek, Demeter de Kniehynicky, Gheorghie Suznyevich și Max Hammerlitz.

Cum se propagă religiozitatea.
Ioan Ciaplovici, preotul slovac evangelic din Antalfalva, fusese destituit din partea episcopului Scholtz fiindcă a refuzat să țină slujba dumnezeiască în limba maghiară. În locul lui a fost numit administrator parohial un preot cu numele Dolesall.

Credincioșii slovaci s'au identificat însă cu adevăratul lor preot Ciaplovici și nu vreau să stea de vorbă cu renegatul Dolesall, nu merg la biserică, nu-l chiamă la botez, nici la înmormântări... și amenință că dacă nu li-se va reda preotul lor slovac, trec cu toții la nazareni.

Așa se propagă în Ungaria religiozitatea, — în numele șovinismului maghiar...

Ședința Camerei — Duminecă. În viața parlamentului țării noastre cazurile de abateri dela practica constituțională se sporesc pe zi ce merge. Acum stăm în fața unui nou caz de precedentă. Vineri Camera a hotărât ca ședința viitoare să n'o țină Sâmbătă, — ci Duminecă!

Până a aduce hotărârea aceasta, s'au urmat pourparler-uri lungi cu croații. Aceștia ceruseră votare nominală la proiectul despre ridicarea cotei și amânarea votării pe Sâmbătă. Cum însă Sâmbătă mulți deputați membrii ai delegației, sunt în Viena unde vor fi primiți în audiență de către Majestatea Sa, la ședința de Sâmbătă n'ar fi uat deci parte nici 100 de deputați.

Wekerle i-a rugat pe croați să se învoiască ca votarea să se facă Vineri, — înzadar. Guvernul a fost deci nevoit să propună Camerei ca ședința viitoare să se țină Duminecă, pe care zi se vor întoarce delegații din Viena.....

Vae victoribus!

Delegațiile. Eri seara au sosit la Viena delegații ungari. Cu ei a sosit și ministrul-președinte Wekerle. La orele 9 s'ara, delegații au ținut ședință de constituire, alegând de președinte al delegației ungare

pe Barabás Béla, — după ce Hoitsy și Bathyányi au declarat că nu primesc președinția într-o delegație în care majoritatea membrilor stau pe baza dela 67. Vicepreședinte a fost ales contele Zichy Tivadar, notari contele Semsey László, Edelsheim Gyulai Lipót și Zboray Miklos. Apoi s'au ales comisiile.

Delegația austriacă și-a ținut ședința de constituire ieri înainte de amiază. A fost ales președinte deputatul Fuchs.

Delegațiile vor fi primite în audiență azi, Sâmbătă, la orele 11.

Mocsáry contra Kossuth. Bătrânul corb alb al partidului Kossuthist, Mocsáry Lajos a adresat președintelui partidului independist din comitatul Borsod o scrisoare deschisă în care anunță că iese din partid și abdice de președința de onoare.

«Acest partid care și astăzi poartă numele de partid independist și pașoptist — zice Mocsáry între altele — dela începutul periodului legislativ actual desvoltă o activitate de așa natură, încât între el și fostul partid liberal nu e altă deosebire decât că partidul Kossuthist a ridicat și cota...»

Critică apoi atitudinea miniștrilor Apponyi și Kossuth și declară că partidul care are astfel de conducători nu poate fi partidul la al cărui leagăn a stat și el.

«Numele cinstit al acelui partid s'a pierdut într-o minciună. Nu mai este partid independist!».

Zadarnice vor rămânea cuvintele amare ale lui Mocsáry. Kossuth și partidul său își vor urma neșovăitori calea — spre Bizanț.

ROMÂNIA.

Noțiunea de ordine.

Discursul dlui M. G. Cantacuzino, în ședința Camerei dela 8 Decembrie a. c.

Dl Mihail G. Cantacuzino fost primar al capitalei și unul dintre fruntașii partidului conservator, căruia părintele său Dl G. Gr. Cantacuzino fost ministru președinte și șef al vechilor conservatori, pare a-i ceda locul

în politica țării, a rostit în ședința dela 24/8 Dec. a. c., cu ocazia desbaterii adresei un discurs, care l'a tipărit și în broșură.

Despre acest discurs Dl N. Iorga, în numărul trecut al «Neamului Românesc» scria că e o vorbire frumoasă și bine studiată.

Susținem și noi această caracterizare a D-lui Iorga, vom încerca însă întru cât ne stă în putință a cerceta, dacă într'adevăr vorbirea maiestrită a D-lui Cantacuzino ni va indica căi prielnice pe care trebuie să apuce conducătorii Regatului Român în scopul asigurării viitorului lui.

La începutul vorbirii sale Dl Cantacuzino silit de evenimentele sângeroase cari s'au încins cu furie asupra întregii țări în primăvara acestui an, trebuie să mărturisască, că da, grija legiuitorilor trebuie să fie îndreptată de data asta asupra celei mai principale probleme, de a cărei deslegare depinde soarta țării, asupra problemei agrare.

Poate-că dacă asupra țării Românești nu se deslănțuiau jaful și omorul cuvintele aceste ale D-lui Cantacuzino ar fi răsunat cu totul altcum, nu ar fi fost spuse așa de frumos.

Recunoaște deci și D-sa, ca fiu de boer mare, cu vaste moșii, că modul cum a fost tratat până în prezent țaranul român în România este sub orice critică și o îmbunătățire a stărei acestuia dacă nu radicală, cel puțin parțială se impune.

Crearea acestei îmbunătățiri nu se poate face de un singur partid, ci exoperarea ei în mod trainic trebuie să fie opera comună a celor două partide istorice. În scopul acesta s'a și urmărit și s'a încheiat chiar o convenție între ele.

Insistența D-lui Cantacuzino în fixarea cauzelor, cari au provocat flagelul de astă primăvară și recunoașterea că atât conservatorii cât și liberalii au avut partea lor de vină în această mare nenorocire, ce a lovit țara reprezintă un adevăr cu atât mai mare cu cât la 13 Martie în fața pericolului, care amenința să distrugă temelile regatului întreg, și-au întins și unii și alții mâna pen-

tru o conlucrare înțeleaptă care să scape țara de primejdie.

Un alt adevăr rostit de Dl Cantacuzino în vorbirea sa este și înfierarea cât se poate de legitimă a administrației și a justiției.

Pe lângă multele rele, cari au apăsas asupra țaranului, un rău tot atât de mare poate că și abuzurile cu contractele agricole a fost administrația și justiția. Patimile politice, care poate în nici o altă țară nu sunt atât de pronunțate ca în regatul fraților noștri, influențau în cel mai detestabil mod asupra desvoltării economice a țaranului, încât acesta nu mai avea nici o nădejde într'un viitor mai bun, ci se credea pentru totdeauna legat de glie.

Din Caransebeș.

Primum următoarele spre publicare.

De un timp încoace, ori de câte ori am luat condeiul în mână, totdeauna numai despre lucruri triste, despre ceartă nesfârșită, v'am putut scrie din capitala falnicei patrii a gloriosului general Doda.

Cu ocasiunea aceasta și cu șirile aceste însă fac excepțiune, fiind în plăcuta poziție ca să pot scrie despre un început îmbucurător, despre un lucru frumos și folositor. Să nu credeți însă, că prin vre-o minune providențială se vor fi aplanat cătuși de puțin certele și dușmănia, care domnește de un timp destul de îndelungat între inteligența română de aici, — căci durere, aceste elemente distrugătoare, spre rușinea noastră, și azi stăpânesc asupra inimilor și minților românilor de aici, — relațiile sociale și azi se află în «status quo», și poate că numai un al doilea potop de va fi în stare să pună capăt dușmăniei și discordiei ce domnește în Caransebeș, dar om muritor nu e în stare să readucă buna înțelegere și iubirea între încăpățânații de aici, cari toți au principii particulare, nici unul însă nu are principii curate românești.

Mă bucur, că de data asta pot să vă scriu și ceva îmbucurător. E vorba, că Sâmbătă în 1/14 Decembrie a. c., «Elevii internatului de pedagogie» din loc, sub conducerea profesorului de pedagogie dl Dr. Nic. Regman, au arangiat în una din salele internatului, un memoriu metropo-

POZIȚIA ZIARULUI „LUPTA“.

Iubire.

Mirezme dulci în noapte mă 'mpresoară,
Ca o maramă irosind parfumul
În jurul meu... și-i lung și alb e drumul
De-atât argint, iar pulberea ușoară,

Se cerne 'n firicele de lumină....
În întunericul rănit al serii
Infiorate, cântecul durerii
Și-al dragostei, mă zbuciumă'n grădină.

Atunci o văd și glasul mi se curmă
De dragoste'n durerile iubirii....
Pe lângă draga-mi ce sunt trandafirii
Și crinii albi? Și-adulmec trist în urma.

Apusei dragosti: un potop de șoapte,
Și 'mbrățișeri și 'n suflète furtună,
Dezlănțuită'n patimă nebună...
Iar veghe mi-au fost florile și-o noapte....

O simt aproape, îi cuprind cuvântul,
Ce tremura, pe buze de mătasă:
«Iubita mea, să'mi fi pe veci mireasă...
«N'auzi ce dulce ne doinește vîntul?»

«Grăbește, vină, să fugim în lume,
«Nu simți sirepul sforăind, ne chiamă

«Iubita mea, ci vină, n'avea teamă...
«Să nu ne-audă nimenea de nume!

«Cum ne îmbie măgheranii-ascultă
«Privighetoarea 'n luminiș ne'mbie.
«Ne adumbrește-atâta poezie:
«Durere'n lume e atât de multă.

«Vuind năvalnic Nipru se prăvale,
«Și cum ne chiamă stepa, par'că-i ninsă
«Și-atât de mare-i stepa și întinsă,
«Ne vom ascunde 'n lungă noastră cale...»

«Iubita mea, al stepei glas mă'ndeamnă
«Încinge'n brațe gîtul meu și vină,
«Privighetoarea geme și suspină...
«Iubita mea, al stepei glas mă 'ndeamnă...»

«Dar vezi colo, o geană de roșată?...
«Cum tremur, ah și cum mă înfioară
«Al trestiei plânsul dulce, de vioară
«Ce se fărâmă 'ncet, lugrubu'n noapte...»

«Ci nu te teme, vină, vreme-i încă
«Ca să fugim, să ne iubim o viață,
«Iubita mea, grăbește-i dimineață...
«Ne adumbrește 'n cîață noapte-adâncă...»

Dar n'a fost ea, un vis pribeag, himeric,
Ce mă 'mpresoară 'n vraja-i ne'nțeleasă...
Sfielnic plâng nădejdea mea aleasă,
Ce mult se destramă 'n întuneric.

(„Jun. Lit.“)

l. Broșu.

„Der Haiduk“.

(Sfârșit.)

— Ce haită de mișei! — izbucni Iancu.
— Și dincolo la voi, și dincoace la noi!»

Vreme lungă tăcu Jianu, apoi întrebă deodată:

«Zici că au fost prinși? Căpitanii au fost prinși în pădure? Nu e cu putință. Nobilii, slujbașii, mercenarii nu cunosc pădurea! Cine i-a tradat?»

Iancu era așa de agitat cași când ar fi fost vorba de o întâmplare recentă ce-l privea pe el în rîndul întâi.

Moșneagul se ridică încet. Cu ochi sticloși, cași cum ar vedea undeva o stafie, zise încet, tremurător:

«Șapte dintre ai lor i-au tradat!»

Iancu izbucni într'un răs infiorător.

«Oameni, oameni sunt cu toții, și dincoace și dincolo!».

Moșneagul, fără să mai zică o vorbă, dispăru în peșteră.

Iancu Jianu rămase pierdut în gânduri. Evenimentele răscoalei de acuma's 30 de ani îl impresionau adânc. Din povestirile părintelui Damaschin își croi icoana lui Horia, o icoană ca a unui frate. Multe din cele

litului Andrei Baron de Șaguna, o «Serată musicală, cu următorul program:

1. Deschiderea ședinței, prin dl Dr. Nic. Regman, profesor.
2. «La mormântul marelui Andrei» cor bărb. de Dimitrie Cunțan.
3. «Rugăciunea din urmă». Poezie de G. Coșbuc, decl. de Nicolau Vasiliu, prep. c. III.
4. «Duce-m' ași» melodie populară, armonisată de prof. Ant. Sequens.
5. «Consolare». Orchestră.

În discursul de deschidere dl profesor Dr. N. Regman, prin o entusiastă și eloquentă vorbire ne face cunoscută istoria bisericii ort. române din Transilvania și Bănat, desvoltă evenimentele istorice, când Andrei Șaguna ajunge în fruntea poporului Român. Ne descrie în culori vii, și cu multă dibăcie luptele purtate de acest mare bărbat.

Inceputul acesta este foarte bun, ar fi însă de dorit ca la arangierea astor fel de ședințe să participe întreg corpul profesoral, — cel puțin pe acest teren cu totul nevinovat și folositor, să porceadă unanim în fața elevilor, cari în urma desbinărilor acestora, vor lua exemplu rău dela conducătorii lor.

„Un grănicer.“

Scrisori din Viena.

—Terminarea discuției asupra transacțiunii cu Ungaria. —

Viena, 20 Decembrie.

Ambele camere ale parlamentului austriac au primit proiectul despre transacțiune atât în citirea a doua cât și în citirea a treia și așa, după un period de muncă parlamentară obositoare, care în zilele din urmă s'a mai complicat în urma convocării delegațiunilor, — și-au putut începe vacanțele atât de bine meritate.

Nici odată până acum nu s'au întins ședințele parlamentului austriac până'n prajma sărbătorilor de Crăciun, ca de data aceasta. S'a dovedit din nou acest prilej cât de anevoie funcționează aparatul legislațiunii austriace, deși avem un așa-numit «centralism». Discuția transacțiunii în stadiul său din urmă s'a depănat, de altmin-

teri, cu destulă iuțială, fiindcă partidele au înțeles că e absolut fără rost a amâna o hotărâre luată de mult și a întinde încă zile întregi discuția asupra unei chestiuni care nu poate fi decât aprobată sau desaprobată, dar modificată nu.

Astfel, după citirea a doua nu s'a mai ridicat nici o opoziție împotriva propunerii ca proiectul să fie trecut numai decât și prin a treia citire. Majoritatea a fost de părerea — aceasta s'a învederat și din discursurile celor mai mulți oratori — că transacțiunea aceasta e un stan de peatră în calea parlamentului, care trebuie înlăturat ca drumul să rămână liber pentru o viitoare activitate roditoare a corpului legiuitor.

Discuția asupra transacțiunii s'a încheiat de-altminteri cu o disonanță acută. Camera așteptase că ministrul-președinte baronul Beck, după terminarea discuției, se va simți îndemnat a exprima parlamentului recunoștința sa că a avut abnegația a aproba învoiala celor două guverne deși au avut multe nedumeriri în chestia ei. Cum se știe, însă, baronul Beck și-a exprimat această recunoștință într'un chip foarte ciudat, refuzând a executa îndrumarea ce i s'a dat guvernului prin primirea moțiunii prezintate de deputatul Schillinger, moțiune care cerea dela guvernul austriac să stăruie pe lângă guvernul ungar să execute legea naționalităților.

Dacă baronul Beck s'ar fi mărginit să accentueze că moțiunea deputatului Schillinger depășește sfera de competență a Camerei austriace, — poate nimeni nu s'ar fi simțit atins, fiindcă ministrul-președinte se afla într'o situație de forță majoră. Baronul Beck a profitat însă, de acest prilej pentru a admonia Camera — a doua oră într'un timp foarte scurt, — să nu se amestece de loc în chestiunile ungare.

Această provocare — mai ales nemijlocit după primirea transacțiunii a cărei aprobare a însemnat pentru cele mai multe partide o mare jertfă politică — a produs agitație mare în parlamentul întreg și urmarea a

fost că s'a hotărât să se intre în discuția răspunsului dat de d-l ministru-președinte.

A fost un moment prea interesant că și Dr. Lueger cu cea mai mare parte a partizanilor săi a votat pentru intrarea în discuția enunțiaunilor făcute de Beck, adică a votat — am putea zice — împotriva guvernului deși membri cabinetului sunt și doi reprezentanți ai partidului său, d-nii dr. Gessmann și dr. Ebenhoch. Șeful partidului creștin-social nu s'a mulțumit, însă, cu această demonstrație ci a declarat pe față că desaprobă energic procedeul guvernului și că ține de un neadmisibil ca parlamentului să i se prescrie ce atitudine să observe în chestiunile ungare. În culoare a declarat pe față și fără înconjur, că va rămânea credincios politicii sale urmate de 22 de ani și va lupta întotdeauna energic împotriva asupririi naționalităților nemaghiare din Ungaria. Atacurile ce le-au îndreptat împotriva Camerei austriace și a președintelui ei deputații maghiari și presa maghiară nu vor înfrica pe nimeni.

Dl Dr. Lueger a și convocat numai decât o conferință a partidului creștin-social și a accentuat că partidul nu poate să observe în chestia ungară o atitudine șovăelnică sau oportunistă. Prin votarea transacțiunii partidul nu e obligat să-și modifice și politica față cu Maghiari. În acelaș timp, dl Lueger și-a exprimat și uimirea că baronul Beck, a făcut enunțiaunea fără să fi comunicat prealabil colegiilor săi textul ei.

Important e faptul că și acei membri ai partidului cari în confuzia mare n'au votat pentru intrarea în discuția enunțiaunii, — mai târziu au admis și ei că a fost corect să se intre în discuția acestei enunțiauni.

Camera austriacă nu regretă nici acum că a votat pentru moțiunea deputatului Schillinger. Deși primirea moțiunii n'are nici o importanță practică, totuș e o mare satisfacție pentru naționalitățile nemaghiare din Ungaria să știe că majoritatea Camerei austriace simpatizează sincer cu ele.

Austriacus.

auzite dela Damaschin îi erau, însă, și acum o taină. Înainte de toate atitudinea împăratului Iosif al II-lea. Iancu înțelegea că inima îl trăgea pe Iosif mai mult înspre țărani, decât înspre dregători și nobili; pentru șeful statului e mai prețios muncitorul stăruitor decât prădătorii cari numai la interesele lor proprii se gândesc, fără să contribuie cu ceva la înaintarea obștei. Haiducul nu putea însă înțelege cum de puternicul împărat a trebuit să sufere ca oamenii credincioși lui să fie omorâți.

Nu s'ar fi mirat dacă ar fi cunoscut viața sufletească a acestei nobile odrasle a casei habsburgice; lupta omului luminat împotriva întunerecului, lupta idealistului împotriva stupidității și răutății nobililor și burghezilor, aceste clase satule, cari n'au ascultat încă niciodată învățăturile nobile ce le-au primit din sus, aceste clase parazitare pe cari numai coasele și furcile țărănilor răsculați pot să-i facă să înțeleagă rostul progresului.

Decretele lui Iosif, răspunsurile lui date la plângerile ridicate de nobilimea ardeleană împotriva țărănilor români — misera plebs contribuens — sunt pline de amă-

răciune. Firește, e greu de admis că împăratul să-l fi îndemnat pe Horia să se răscuale. Dacă n'a făcut-o, însă, pe față, cu vorbe, a făcut-o, poate, în gând.

Ursu Nicola, care cosind iarba verde, mătăsoase de pe plaiurile Carpaților de miază-noapte — visase de libertate și dreptate, poate citise în inima visătorului împărătesc care zi și noapte să gândia la desrobirea iobagilor din țările sale.

Și aici dincoace, în prăpastia Oltețului, veghia o altă odraslă din neamul acelor visători cari în ciuda tuturor desamăgirilor și împotrivirilor lumii nu înceată a se gândi la fericirea popoarelor.

În zori de zi părintele Damaschin eși din peșteră, încet, cu băgare de seamă, pentru a nu-l trezi pe Iancu care se întinsese lângă foc. Zgomotul pașilor săi îl trezi cu toate aceste.

«Unde te duci?»

Moșneagul întinsă mâinile deasupra capului lui în semn de binecuvântare:

«Tu să fii pe viitor singurul stăpân al acestei peșteri».

Iancu tresări; un gând îi licărise în minte: în fața lui stătea unul dintre cei șapte cari îl tradase pe Horia! Coprins de mânie sări în picioare, pentru a se așeza numai decât din nou. Moșneagul aruncase măciuca, se îndreptase cu mâinile încrucișate pe piept, ca unul care așteaptă pedeapsa — ca o binefacere.

Iancu înțelese și el că cei 30 de ani petrecuți de acest moșneag în pustietatea peșterii Oltețului trag mai greu în cumpăna ispășirii decât moartea...

Se întoarse dela moșneag, se întinse din nou lângă foc și-și trase căciula pe ochii.

Bătrânul Damaschin își ridică măciuca cu un oftat greu și dispăru în prăpastie».

În unul dintre numerile viitoare vom da și celelalte pagini, despre căsătoria romantică alui Iancu Jianu cu Sultana Galașescu.

Delegațiunea ungară la Viena.

— Corespondență particulară. —

Viena, 20 Decembrie.

Astăseară a sosit aci delegațiunea ungară însărcinată cu desbateră chestiilor comune între cele două țări dualiste.

Prima ședință s'a și ținut astăzi la 9, din cauza întârzierii trenului, la care au luat parte pe lângă delegațiunea ungară, ministrul comun de finanțe, baronul Burian, ministrul armatei comune Franz Schönaich, ministrul de externe baronul Aehrenthal, comandantul marinei contele Montecucoli și șefii lor de secțiuni.

În urma evenimentelor din zilele din urmă provocate de amestecul Austriei în afacerile interne ale Ungariei, evenimente cari au accentuat și mai mult discordia între Austria și Ungaria provocată de greutățile transacției, se zvonise că delegațiunei ungare îi se va face aci o manifestație ostilă din partea populațiunei vieneze. Pentru a se împiedeca eventualitatea unor tulburări s'au luat strasnice măsuri de pază. Pe tot parcursul pe unde avea să treacă delegația s'au înșirat cordoane de polițiști. Nu s'a întâmplat nici un conflict mai grav, totuși ungerii n'au rămas nerăsplățiți de indignarea publicului, care nu s'a putut obține de a nu le adresa câteva huidueli și fluierături.

Prima ședință după cum am amintit s'a ținut la orele nouă seara, în care însă nu s'a desbătut nimica în merit.

S'a procedat numai la alegerea președintelui delegației ungare, în care calitate a fost ales Barabás Béla, după ce Hoitsy Pál și contele Batthyányi au respins aceasta onoare din motive neînțelese.

Barabás mulțumește delegaților în câteva cuvinte pentru onoarea ce i-s'a făcut.

După constituirea biuroului se ia în citire scriptele ministeriilor comune, ale secțiunei marinei și ale înaltei curți comune de conturi, cari s'au luat la cunoștință.

Se anunță, că pentru ziua de mâine Sâmbătă delegația ungară va fi primită în audiență la palatul Schönbrunn.

Se cere modificarea § 35 din regulament, pentru a se putea fixa, ca după desbaterea în detaliu a proiectelor să se poată face imediat a treia citire, fără a fi necesitate ca aceasta să urmeze numai în ziua următoare.

Ministrul de finanțe prezintă budgetul comun pe anul 1908 și cere o indemnizație de trei luni.

Se procedează apoi la alegerea comisiilor de externe, finanțe, armată, marină și comisia de șapte.

Se autentifică procesul verbal și se anunță continuarea ședinței de ziua de mâine 21 Dec. la ora 10 a. m.

Delegații ungari înaintea Regelui.

Punct la timpul fix delegații ungari s'au prezentat în sala de recepție, unde așteptau în frunte cu ministrii afacerilor comune și ministrul-președinte Wekerle.

După-ce delegații se adunară toți, măiestrul ceremoniilor anunță sosirea împăratului care apărură în sală. Delegații la intrare au salut pe bătrînul monarch mai mult cuviincios, decât însuflețit. După-ce se făcu liniște

Barabás făcu câți-va pași înnainte prezentând monarchului omagiul delegaților ungari. Groaznicul paisoptist de odinioară după-ce exprimă omagiala supunere a delegaților, declară că sunt gata, întru cât permit puterile materiale să voteze cheltuelile cari se cer pentru menținerea raporturilor amicale cu puterile streine și asigurarea păcii.

În răspunsul Său preainalt, Majestatea Sa a constatat bunele relațiuni ale monarchiei noastre cu celelalte state. Cu privire la cheltuelile comune de războiu Majestatea Sa a binevoit a constata că s'a mărginit numai la cele incontestabil trebuincioase.

Cronica externă.

Situația în Persia.

În urma încordărei ce există între Șah și parlamentul său, situația în Persia a devenit extraordinar de gravă. Am amintit în rîndul trecut că o ceată mai mare de cetățeni s'a fost adunat în fața parlamentului, unde făcea gălăgie și pretindea energetic executarea autorităților, cari sunt vinovate pentru măcelul ce-l sevîrșiseră cu ocaziunea potolirei unor mari desordini. Șahul n'a voit să facă asta iar parlamentul care se dase cu excepția unei neînsemnate minorități pe partea răsvrătirilor, n'a voit să părăsească sala de ședință până ce șahul nu împlinește cererea răsculaților, cari s'au fost întărit puternic în fața parlamentului. Văzând șahul rezistența aceasta, a dat ordin cazacilor săi, să bombardeze parlamentul, comandantul de cazaci însă a dat stăpânului său să înțeleagă că partida contrară e mai tare.

Șahul deveni mai concesiv declarând că este învoit să retragă trupele dacă își retrage și partida contrară bandele sale. Aceasta însă n'a voit să o facă, și astfel nici cazacii n'au părăsit pozițiile din fața parlamentului.

Șahul și-a exprimat dorința de a numi un nou minister, care dorință, parlamentul a luat-o sub desbatere.

O telegramă târzie anunță că între domnitor și parlament s'a făcut o înțelegere. Președintele Camerei primește mereu adrese de aderență, în cari încurajază opoziția la rezistență.

Criză ministerială în Bulgaria.

Guvernul Gudev, care la numirea sa a fost numai cabinet de tranziție, după cum se anunță din Sofia, a demisionat. Principele a intrat în pertractări cu democrații în scopul formării cabinetului din sânul acestora.

Din Maroc.

Din Tanger se telegrafiază cu datul de ieri următoarele: În mecetul din Rabat sultanul Abdul Asiz a lăsat să se vestească, că exsultanul Mulei Hafid a fost bătut, și că sultanul s'a înțeles deja cu Francezii asupra condițiunilor evacuării orașului Casablanca.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Sâmbătă, 21 Decembrie n.

Colaboratorii noștri sunt rugați să ne trimită articolele lor pentru numărul de Crăciun cel mult până la 1 Ianuarie st. n.

— Membrii români din congregațiunea comitatensă a comitatului Sătmarului. În comitatul Sătmar sunt 290 membri viriliști și 290 membri aleși. Între membrii vi-

riliști sunt următorii români: Nicolau Nilvan proprietar și director de bancă, Alexiu Pocol proprietar, dr. Tit. Hengye medic, Gavril Borbol proprietar, Georgiu Szilagyi econom, Vasiliu Mureșan preot gr. cat., Demetriu Pop avocat și proprietar, Ioan Butean econom, dr. Ioan Tătar avocat membru suplent, dr. George Borody avocat.

Membri români aleși sunt: Georgiu Mureșan preot gr. cat., Ignațiu Nyistor notar comunal, Vasiliu Pop preot gr. cat., Romul Marchiș preot gr. cat., Ioan Miliian notar comunal, Augustin Fasy proprietar, Augustin Clinta notar comunal, Demetru Nicoară econom, Demetru Nicoară jude comunal, Vasiliu Erdei econom, Georgiu Achim proprietar, Ioan Bohoșel preot gr. cat., Oliver Leményi proprietar.

— **Catastrofă în Maramureș.** Jidovul galițian Sajnovits Jakab ține în arendă pădurea din hotarul comunei Săpânța. Miercuri avea să-și transporte acasă muncitorii, pe cari îi angajase la lucrul din pădure. Ovreurul însă pentru a economiza cheltuelile transportului pe tren, a transportat muncitorii cu trenul cu care căra lemnele din pădure. Se făcu în grabă și fochist, numai gheșeftul să nu sufere.

Când trenul acesta a ajuns la un loc mai ridicat și prăpăstios, ovreurul n'a știut cum să opereze cu funia pentru a împiedeca trenul de a merge cu o iuțeață nebună la vale. Nenorocirea a fost gata, de oare-ce din cauza iuțelei mari, trenul sări de pe șine rostogolindu-se în adâncime. Unui tânăr muncitor i-a retezat capul un vagon, vreo 20 au primit grave și ceilalți muncitori răniri mai ușoare. Ovreurul a fost arestat.

— **Duelul Polonyi—Wekerle.** Ministrul președinte a primit dela Majestatea Sa autorizația de a-i trimite martori fostului ministru de justiție Polonyi. Martorii lui Wekerle sunt Gullner, comitele suprem al comitatului Pesta, și Bolgár Ferencz, secretar de stat în ministerul apărării țării (honvezime). Martorii lui Polonyi sunt baronul Kaas Ivor și deputatul poporal Hencz Károly (cel care l-a omorât în duel anul trecut pe contele Keglevich).

Martorii se vor întruni numai azi. Duelul va avea loc, probabil, mâine după amiază—cu pistoale.

— **Protopretor înnebunit.** Fisolgăbirăul cercului politic Szombathely, Szakonyi István, care a fost ales cu unanimitate de voturi, a înnebunit. A fost transportat la un sanatoriu din capitală.

— **Conducător căzut din tren.** Conducătorul de tren Ignatz Ertl între stațiunile Moravița—Delta a căzut din tren pe când trenul mergea cu toată iuțeața. Nimeni n'a observat ce s'a întâmplat cu nenorocitul om, așa că în stare înconștientă zăcuse la pământ mai mu te ceasuri până la sosirea proximalui tren. Abia atunci a fost ridicat de la pământ de personalul trenului și transportat într'un spital din Timișoara.

— **Sienkiewicz în contra guvernului prusian.** Cunoscutul polon Sienkiewicz a scris un articol în „Echo de Paris“ în care cere ajutorul tuturor și face apel la opinia publică din toate țările, să-și ridice glasul în contra acțiunei Rusiei, care vrea să steargă de pe fața pământului Polonia. Între altele zice: „Secolul al XX-lea e martorul unei fapte nemai auzite; martorul violării civili-

zației, dreptului, dreptății și a tuturor acelor națiuni omeneste, cari sunt baza societății și culturii intelectuale.

Presa din Europa a pecetluit fapta guvernului prusian, fără deosebire de politica ce o urmează și de partidul ce reprezintă, — a pecetluit-o ca un atentat comis în contra drepturilor naturale ale omenirii și în contra constituției prusiene.

Așa ceva nu ar fi fost în stare să comită nici cel mai absolutist guvern. Noi Polonii am dori, ca protestarea în contra acestor barbarii să fie cât mai mult și să ia proporții tot mai mari.

De aceea noi nu ne mulțumim numai cu cuvântul presei, care e silită să se ocupe cu cele mai noi întâmplări. Protestarea numai așa va avea însemnătate, dacă cei mai de seamă reprezentanți ai lumii întregi, ai științei, ai literaturii, ai artei, își vor spune părerea ce o au în chestia asta. Aceasta va fi judecata absolută a conștiinței publice, asupra acestei fapte nemai auzite și fără păreche.

Desigur, că articolul acesta va afla răsunet.

— **Deputați bătăuși.** Camera deputaților din Washington a fost Joi pe la sfârșitul ședinței teatrul unei încălzări strașnice între doi deputați opoziționali. Deputatul Dearmond făcuse aspre imputări colegului său Jones Williams pentru-că acesta nu se ținuse de cuvânt. Intre cei doi deputați se produse un schimb de vorbe și la urmă treaba ajunse la încălzare. Dearmond lovi atât de dur pe Williams în obraz, încât acestuia îi porni sângele pe nas și pe gură. Williams se înfurie și izbi pe insultător la pământ împlătându-l cum îi venia la socoteală. Intervenind deputații, bătăușii au fost despărțiți.

— **Atentator executat.** Din Moscova se anunță, că femeia care atentase la viața guvernatorului general din Moscova, Joi a fost executată.

— **Necrolog.** Constantin Crețoiescu, casier la banca „Sebeșana“ din Sebeșul-Săseșc, a răposat la 17 Decembrie n. în vârstă de 66 ani.

Inmormântarea lui a avut loc la 19 Dec. în cimitirul bisericii gr. or. din Sebeșul-Săseșc.

Odihnească în pace.

— **Moartea unui savant.** Savantul William Thomson, celebrul fizician englez, care prin invențiunile sale pe terenul fizicii și-a întemeiat un bun renume, a încetat din viață în etate de 80 de ani. Dintre invențiunile sale mai însemnate sunt telegrafia submarină, cumpăna electrică, spectrogalvanometrul și alte aparate de măsurat, afară de aceea s'a ocupat și teoretic cu fizica. Deja cu prima lui lucrare științifică despre cigă și teoria atomilor a produs senzație în știință.

— **Catastrofă mare într'o mină de cărbuni în America.** Într'o mină de cărbuni s'a întâmplat Miercuri o mare nenorocire. În urma unei teribile catastrofe, sonda, în care lucrau peste cinci sute muncitori, s'a prăbușit, îngropând sub ruine muncitorimea întreagă. Sonda arde și acum. Conform știrilor mai nouă în sondă și-au pierdut viața vre-o trei sute de muncitori din Ungaria.

— **Tenorist rabi.** În biroul directorului dela teatrul an der Wien din Viena se

produse Vineri o scenă extraordinară de agitație între director și un tenorist. Anume artistul nu venise la probă, în urma căreia împrejurări directorul a oferit rolul prim unui alt tenorist. Pentru asta artistul Meister se supără foc pe director și se hotărî să-l insulte. Eri s'a dus în biroul directorului, căruia întrând i-a strigat eșit din fire: Câne! Teucid! și-l lovi atât de aspru, încât directorul se clătină pe picioare. Se purtase atât de selbatic, încât poliția abia-l putu înfrina.

Direcția numai decât după întâmplarea aceasta luă măsuri pentru a dimite din post pe artist.

— **Procesul Harden-Moltke.** Eri în 20 Dec. n., la 10 ore s'a deschis ședința tribunalului, din partea lui Lehmann conzilierul tribunalului țării. Se trece la ascultarea martorilor, între cari cel dintâiu e groful Otto Moltke, care numai după nume e rudă cu groful Kuno Moltke.

Declarația grofului Otto Moltke nu a avut senzația obișnuită. A spus, că-l cunoaște bine pe Moltke, căci a fost des în societatea lui, dar cele ce i-s'au atribuit nu-s adevărate.

Amintește și vorbele cari le-a exprimat Harden când a fost provocat.

Urmează martorii: prințul Eulenburg Filip și Elbe fosta soție a lui Moltke. Înainte de a se începe ascultarea, tribunalul a fost silit să judece cererea celor 2 martori, cari nu voiau să fasoneze în ședință publică.

Tribunalul având în vedere aceasta a și hotărât, că ascultarea acestor martori se va face în ședință închisă.

Tot de-odată au fost rugați cei cari vor fi prezenți să observe cea mai strictă abnegație și să țină în secret tot ce vor auzi, ne făcând cunoscut absolut nimic, nimănuia.

Se crede, că ședința de mâine va fi tot închisă.

— **Cantorul bisericesc** de dl învățător George Bujigan a eșit de sub tipar și se poate comanda dela Tipografia Poporul Român pentru 10 coroane broșat, 12 cor. legat.

Vom reveni.

— **In atențiunea tuturor Românilor.** Înainte cu câțiva ani inimosul Român F. A. Degan a întemeiat cu multe și mari sacrificii o firmă românească în Fiume. Când bravul nostru compatriot s'a decis la asta, n'a avut alta în vedere decât ca banii publicului românesc să nu între în punga firmelor străine, mai ales ovreești, pentru articoli, pe cari ori-cine îi poate avea mai ieftin, mai prompt și mai buni dela numita firmă românească.

Cafea, tea, portocale, lămâie, fructe sudice, smochine, ciocoladă, cacao, prăjituri pentru tea, cafea de surogat, bomboane fejurite, pești, delicatose, brânzături, diferiți articoli pentru casă se pot comanda tot așa de bine și repede și fără risic, ca dela orice altă firmă străină.

Ca Români, cari ținem mult să sprijinim orice întreprindere națională de felul acesta, recomandăm din prilejul apropierii sfințelor sărbători cu căldură firma aceasta românească publicului românesc. Ori-cine care se adresează d-lui F. A. Degan pe o cartă poștală, primește preț curant, în care va găsi cu siguranță articoli de care are nevoie, fie ca articoli de casă, fie ca dar de Crăciun.

Observăm, că firma aceasta se bucură

de un renume bine întemeiat la publicul românesc, încât nu este nevoie să o lăudăm.

Facă ori-cine o încercare și se va convinge, făcând o comandă fie cât de neînsemnată la numita firmă.

— **Almanachul societății academice** «Petru Maior» din Budapesta costă în loc de 4 coroane, acum numai o cor. plus 20 bani porto poștal. A se comanda direct dela numita societate. (Ráday-utca 20. III 22).

— **Procesul lui Stoessel.** Fostul generalisim al oștirilor rusești în războiul ruso-japonez Kuropatkin, ascultat fiind din nou ca martor în procesul intentat fostului comandant al Port-Arthurului, Stoessel, a fasonat favorabil pentru acesta. În altele Kuropatkin a zis, că nu poate învinovăți pe Stoessel pentru nimica, de oare-ce și-a împlinit datorința de soldat apărând Port-Arthurul cât s'a putut. Tot așa favorabil a depus și în favorul generalului Fock.

— **Cutremur de pământ în Italia.** Conform unei știri telegrafice din Roma, Joi dimineață pe la 6 și jumătate s'a simțit la Bruzzano și Ferruzano un cutremur de pământ. La 11 ore din zi s'a simțit și la Sienna. Cutremurul n'a cauzat nici-o stricăciune.

— **Explozie în teatru.** În teatrul dintr'o localitate aproape de Drezda s'a întâmplat o explozie de gaz chiar în timpul unei reprezentațiuni de probă. Câțiva inși din orchestră și mai multe persoane de pe scenă au primit grave răni. Scena și întreg aranjamentul teatrului a căzut pradă incendiului produs de explozie.

Ultime știri.

„Poporul Român“ improcesuat.

În momentul când punem gazeta sub presă, primim dela judecătoria o citație, în care redactorul responsabil al «Poporului Român» este invitat să se prezinte la judele investigator.

Azi în 21 Decembrie n., i-s'a înmănat redactorului nostru responsabil citația pentru articolul «Alegerea dela Beiș» apărut în «Poporul Român».

Acesta e primul proces al «Poporului Român» în anul acesta.

Bibliografie.

În Tipografia diecezană din Caransebeș a apărut Calendarul Românului pe anul visect dela Hristos 1908. Cuprinde acest calendar și „șematismul bisericii ortodoxe orientale române din Ungaria și Transilvania și spec. al diecezei Caransebeșului“. În partea literară; care este bogată și variată, cuprinde: Din ale neamului nostru, istorisire după F. Schmidt, Held-Corvin, ș. a. întocmită de preotul Sinesiu Bistrieanu, Daniil Sihuștru, poezie de D. Bolintineanu. Cântec, poezie de Coșbuc, dr. George Popoviciu, cu un portret. Cum se dobândește raiul? (povestire morală de George Cătană), Colindători, poezie de G. Coșbuc, Pe coastă, poezie de G. Săpunaru, Ecaterina Tismonariu născută

Popescu (cu o fotografie). La goană, de C. Sandu-Aldea. Povestea Privighetoarei, de Petru Dulfu, Biserica din Ciacova (cu 3 ilustrațiuni), de Ioan Pinciu, Caporalul, de Vasile Pop, Miorița, baladă populară e o variantă a „Mioriței“ culeasă de V. Alecsandri, Alexandru Nedelcu și soția sa Ana născ. Hauptmann (cu două fotografii), Mărtanul cu clopoșel la grumaz, poveste din Bănat, culeasă de G. Cătană, Invinsul, poezie de Alexandru G. Doinaru, Pribeagul, poezie de Petru Dulfu. Cugetări de Adina, Gr. Olănescu, Povește economice, Consemnarea târgurilor din Ungaria și din Ardeal. — „Calendarul Românului“ se poate comanda la Librăria diecezană din Caransebeș. Prețul unui exemplar 50 bani (25 cruceri).

FELURIMI.

Căsătoria unui american cu bunică-sa?
Lăcomia după avere își are multe istorii interesante. Iată încă una: Un dr. Buffon din America și-a adunat bogății mari, muncind și cruțând până la adânci bătrânețe. N'a avut însă parte de copii, cari îi muriseră. I-au rămas totuși dela ei doi nepoți. Aceștia însă erau crescuți în sburdălnicie, ca cum sunt de regulă cei ce moștenesc rodul sudorilor altora și bătrânului îi făcea nespuse supărare faptul acesta. S'a întâmplat apoi de i-a murit și soția. Acuma, bătrânul părăsit și necăjit de purtarea nepoților, i-a desmoștenit. Pe nepoată pentru că se măritase fără voia lui după un bărbier și pe nepot pentru că risipea banii pe nebunii. Și, ca să nu mai poată ajunge nimic nepoții, a hotărât să se însoare. Nepotul naibei însă, Thomas Allios — așa-l cheamă — și-a îndemnat mireasa să se ia cu buna pe lângă moșul, să-l câștige. Așa a și fost. Moșul a îndrăgît fata neștiind că e mireasa nepotului și a luat-o în căsătorie. După un an a murit moșul și atunci a luat-o nepotul cu toată averea.

ROMANUL „LUPTEI“.

SEMNULE CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (20)

— Urmare —

În fine am ajuns în strada Pinchin. A trebuit să bat de repezite ori la poarta casei de sub numărul 3 până văzui o lumină slabă înaintea unei ferestre.

«Cărați-vă, bețivilor — strigă o voce aspră, — dacă nu vă duceți, desleg câinii și-i asmuț asupra voastră!»

— Ai să deslegi numai unul — chiar de aceea am și venit!

— Cărați-vă! repeți glasul de mai înainte, — În sacul acesta am o năpârcă; o arunc pe capul vostru.

— Eu, însă, am nevoie de un câine.

— Grijiți, când zic «trei», năpârca zboară.

— Sherlock Holmes — începui din nou.

Cuvintele acestea avură un efect magic. Lumina dispăru din fereastră și peste câteva clipe se deschise și poarta.

«Prietenii dlui Sherlock Holmes îmi sunt totdeauna bineveniți! — îmi zise bătrânul Sherman. — Te rog intră. Ferestele de câine, mușcă. — De vipera aceea să nu te sperii, nu e venincasă. Să mă ierți dacă teamă primit adineaori așa de rău. Mi se întâmplă de

multe ori că niște pișcheri mă scoală din somn. — Ce dorește dela mine dl Holmes?»

— Are nevoie de unul dintre câinii dtale.

— Aha, poate iarăși de Toby?»

— Da, de Toby.

— Toby locuiește aici în stânga, sub numărul 7».

Sherman luă o luminare și mă conduse printr'un șir lung de cotețe de fier. Ici-colo zăream ochi schinteiați.

Toby era un câine urât, cu părul lung, un fel de corcitură. L-am îmbiat cu o bucățică de zahăr ce mi-o dase stăpânul său. A primit-o și prin aceasta am legat prietenie. A venit cu mine în trăsură și în tot cursul călătoriei s'a purtat liniștit. Erau orele 3 când am ajuns din nou la Pondicherry-Lodge. Pe Mc. Murdo, servitorul și îngrijitorul casei, l-am găsit arestat ca complice. În locul lui păziau casa doi polițiști. Mi-au dat voie să intru. Holmes ședea, cu mâinile în șolduri, și fuma din lulea.

«Bravo, mă bucur că l-ai adus pe Toby! — îmi zise vesel.

Athelney Jones a plecat în vreme ce ai lipsit dta. A desfășurat, însă, o activitate febrilă și l-a arestat nu numai pe prietenul nostru Tadeu, ci și pe îngrijitorul casei, pe ușier și pe dna Bernstone. Acum suntem aproape singuri, numai sergentul mai e sus. Lasă-l pe Toby și vino cu mine!»

L-am legat pe Toby de piciorul unei mese și am urcat scările. În cameră toate erau cum le lăsasem, numai cadavrul era acoperit cu un șarșaf.

«Te rog, domnule sergent, dă-mi felinarul dtale! — se adresă Holmes către polițist care ședea somnoros într'un colț. — Mulțumită. Acum trebuie să mă desculț. Te rog să bagi batista aceasta în păcura vărsată. Foarte bine! Acum vino și d-ta în camera din pod!»

(Va urma).

Economie.

Banca austro-ungara.

Consiliul superior al băncii austro-ungare a ținut ieri în Viena sub prezidenția guvernului Bilinszki o ședință.

În această ședință nu s'a făcut nici o propunere pentru urcarea scontului. Secretarul general I. Pranger a făcut o dare de seamă asupra rezultatelor anului de gestiune 1907.

Conform acestui raport dividendă va fi anul corent de 107 coroane, față de 90 cor. 40 fileri din anul trecut și față de 70 coroane 50 fileri din anul 1905. Venitul brut din anul acesta va fi aproximativ de 45.7 milioane, speșele de 16.1 milioane coroane, deci profitul net va fi de circa 29.9 milioane coroane.

Dividendă mai mare e o urmare a scontului urcat, suma cambiilor escomptate încă a crescut.

Secretarul general constată în raport, că în situația internațională a pieței de bani nu se prezintă o schimbare esențială. Consiliul superior a votat pe seama funcționarilor și servitorilor un adaus de scumpete de 15 la sută.

Adunarea generală a băncii care e a XXX; se va ținea la 3 Februarie n. 1908 în Viena. Adunarea generală constă din 999 membri, 105 din Ungaria și 894 din Austria.

Transacțiunea economică și agricultorii. Conte I. Pálffy în vorbirea s'a de deschidere, ținută în ședința direcțiunii Asociației agricultorilor din comitatul Pojon a constatat favorul mare ce îl au agricultorii din Ungaria în urma încheerii pactului economic cu Austria.

Agricultorii din Ungaria caută să fie mulțumiți cu noul pact economic deoarece ce li

s'a asigurat pe termenul de zece ani piețele Austriei, cari sunt cele mai apropiate și cele mai bune de bușeciri pentru exportul produselor din Ungaria.

Ungaria își poate vinde produsele agricole în Austria sub condiții speciale, foarte favorabile.

Bursa de efecte. Tendința a fost fermă. Știrile favorabile sosite din străinătate au contribuit la urcarea cursurilor valorilor internaționale. Valorile locale și-au menținut cursurile. Circulația în târgul efectiv a fost minimală.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	vinde 631 —
„ „ ung.	752.75
„ băncii de escompt	474.75
„ soc. căilor fer. aust. ung.	673.50
Renta ung. de aur 4 proc.	111.20
„ coroane 4	93.10
„ austr. de aur 4	114.75
„ „ coroane 4	97 —
Scrișuri fonciare „Albina“	101 —
Napoleonilor (20 franci aur)	19.21
mărci germane, aur	23.60
Galbeni austriaci și ungurești	11.43
Bilete germane 100 mărci	118 —
„ franceze 100 franci	96.15
„ italiene 100 lire	96.20
„ române 100 lei	94.05
Rubie rusești de hârtie	2.53

Prețurile cerealelor. Tendința generală în târgul de cereale a fost liniștită. Grâul s'a estinat cu 20 fileri de m. (100 kgr.) celelalte cereale și-a menținut prețurile.

Circulația a fost restrânsă.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 10.000 măși metrică grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 agr. greutate) s'au plătit 26 cor. 20 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 24 cor. 75 fileri de m. (100 kgr.)

Tendința generală în târgul pe termen de cereale a fost fermă. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Aprilie 1908: 13.12, 13.19—13.16, pro Octomvrie 1908: 11.03, 11.10—11.08.

Secară pro Aprilie 1908: 12.13, 12.12—12.10, pro Octomvrie 1908: 9.93, 9.94—9.92.

Ovăs pro Aprilie 1908: 8.46, 8.47—8.46.

Cucuruz pro Mai 1908: 7.30, 7.32—7.30 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 52—56 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 34—38, Senteș —, Seghedin —, Zenta —, Titel 48—50, Timișoara —, Becicherecul-Mare 54—56 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	26 cor. 20 fileri
„ „ „ „ „ mijl.	25 „ 55 „
„ „ „ „ „ slab	24 „ 75 „
Secară, „ „ „ „ „ dela	23.60 — 24.10
Orz, „ „ „ „ „ „	15.70 — 16.10
Cucuruz nou „ „ „ „ „ „	14. — 14.20
Ovăs „ „ „ „ „ „	16.55 — 17.40
Rapiță „ „ „ „ „ „	34.50 — 36. —

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	144 cor. — 145 cor.
Slănină	107 „ — 114 „
Cartofi	4.30 „ — 5.30 „

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară.)

Bătrâni	— — — fileri kilogramul
Tineri	126—128 „

Redactor responsabil:

GEORGE PLEȘOIANU.

„Octoih Bogat“

ediția II-a

CU LITERE LATINE

de

George Cătană

învățător

cuprinzând întreagă rânduiala a Vecerniei, Utreniei și Liturghiei, împreună cu glasurile, podobile, sfetilele învierii, polileul, pripelele și psalmii aleși, catavasiile, troparele, condacele, irmoasele, și privesnele tuturor sărbătorilor precum și tipicul catavasiilor de peste tot anul.

Mai departe conține cântări de morți și un adaus bogat de rugăciuni trebuincioase fiecărui creștin, — întocmite pe sama bisericilor și a tuturor cântăreților mici și mari.

Se estinde pe **312** pagini, format mare, cu un tipar frumos și curat și pe o hârtie bună și fină.

Prețurile:

Legat simplu	2 Cor. 40 fil.
„ în pânză cu cruce aurită	3 „ —
„ jumătate în piele cu cruce de aur	4 „ —
„ întreg în piele căptușită, aurit foarte frumos și la margini, în cutie elegantă	7 „ —

La comande să se adauge plus 20 fil. pentru porto.
Pentru trimiterea recomandată 45. fil.

Se poate comanda la administrația „Poporul Român“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Dela administrația „Poporul Român“
Budapesta, VII., István-út nr. 11

se poate comanda:

„Cantorul Bisericesc“

cea mai bună carte pentru cântăreții noștri, preoți și învățători.

Intocmită de **GEORGE BUJIGAN**, învățător.

Cel mai potrivit dar
de Crăciun bisericilor.

Cartea se estinde pe **420** pagini mari și este aprobată din partea forurilor bisericești competente.

Prețul broșat 10 cor., legat în pânză 12 cor., legat în jum. piele 14 cor., legat în lux 16 cor. Porto postal 82 fil.

Esemplarele se compactează aici în Budapesta la cea dintâiu legătorie de cărți și execuția lor este o adevărată artă în măiestria compactoriei.

Cine vrea să ajungă cât mai îngrabă în posesiunea cărții, numai de aici să o comande.

„Dar de Crăciun!“

TABLOUL DEPUTAȚILOR NAȚIONALISTI

Fotografiile foarte bine reușite ale celor 25 deputați din clubul parlamentar al naționalităților.

Mărimea tabloului 32×42.

Prețul 1 cor. Prețul 1 cor.

Pentru pachetare și trimiterea cu poșta recomandată plus 60 fil.

Tabloul se poate comanda încadrat în ramă frumoasă. Lățimea ramei 10 cm. Prețul cu porto cu tot **5 cor. 92 fil.**

Ramă foarte frumoasă pentru ori care salon cu 4 cor. mai mult.

Un tablou admirabil în ramă foarte frumoasă care reprezintă pe

Mihai Viteazul

mărimea 42X52 cm. Lățimea ramei 10 cm. Prețul 5 cor., plus 92 fil. porto.

Un minunat tablou care reprezintă

Vinerea Mare

mărimea 50X65 cm. Lățimea ramei 10 cm. Prețul 6 cor., plus 92 fil. porto.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-ut nr. 11.

„A apărut“

Diletantul Român

Indigități și sfaturi cum să jucăm teatru

scrise în uzul societăților de diletanți, al reuniunilor de cântări cari dau reprezentațiuni teatrale, precum și al tuturor amatorilor jocului scenic

de
Iosif Velcean
învățător în Reșița.

CUPRINSUL.

1. Ce este teatrul?
2. Alegerea pieselor teatrale.
3. Regizarea pieselor teatrale.
4. Inspecționarea pieselor.
5. Suflorul.
6. Decopierea rolurilor.
7. Memorizarea.
8. Repetițiile.
9. Artă interpretării.
10. Bunul simț pe scenă.
11. Mișcarea și gesturile pe scenă.
12. Mimică și gesturi.
13. Fardarea.
14. Deghizarea.
15. Aplicarea barbei și a mustațelor.
16. Costumarea.
17. Reprezentațiunea.
18. Recenziunile teatrale.
19. Regulament de conduită.
20. Dispozițiuni contra focului.
21. Descrierea scenei.

Apendice.

Cartea cuprinde **144** pag. Mărimea 8° mic.

Cartea e înzestrată cu **56** chipuri.

Prețul broșat 1 cor. Legat în pânză cor. 1 60. Portoul postal 10 fil.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-ut nr. 11.

Un candidat de avocat

cu praxă

află numai decât aplicație în cancelaria subscrisului.

Dr. George Rocsin,

avocat,

1-3

Nagyvárad, Tisza Kálmán-tér.

Pentru țesătoare!

Spete

cu dinți de oțel și de aramă,

cu mult mai trainice și mai potrivite decât cele cu dinți de lemn, în diferite lungimi, pe lângă prețuri moderate, se află în deposit la

Constantin Onciu neguțator
în **Torontál-Ozora.**

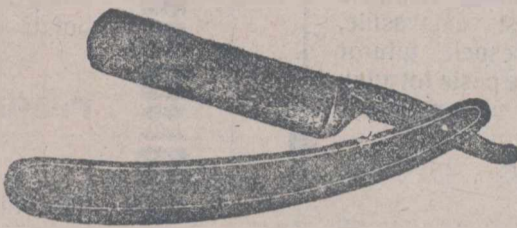
Cereți prețuri curente și deslușiri amănunțite!

Mijlocitorilor acord rabaturi convenite.

CSILLIK VENDEL
croitor de haine bărbătești
își recomandă atelierul.
Prețuri convenabile.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT NR. 6.

Cele mai bune briciuri pe lume!

sunt briciurile pregătite din
cel mai bun oțel Englez.

Ori și cui se trimite gratuit preț-curant.

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Köbánya 13.

PREȚURILE:

Brici Englez . . . . . 1 fl. 20 cr.
Brici Transwaal . . . . . 1 fl. 50 cr.
Brici Japán . . . . . 2 fl. 50 cr.
Peatră de ascuțit . . . . . — 50 cr.

Mare deposit de:

Săpun, sapunioară și pimssel.

! CERETI PREȚ-CURANT GRATIS !!

Cel ce dorește a avea

RĂCHIE

ieftină

fără cazan

acela să-și procure dela

Radovan Popovits comerc., Ujvidék

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor,

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vînd și materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

O colecție:

10 cărți ilustrate

de CRĂCIUN, modele mai nouă, foarte frumoase, numai

1 coroană 20 fileri.

Zece ilustrate de ANUL

NOU tot cu acest preț.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Cumpărați Calendarul Poporului Român pe 1908.

Cel mai frumos și bogat calendar românesc dela noi. Se estinde pe 13 coale de tipar, 208 pagini.

Cuprinsul Călindarului:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni cu roșu. După fiecare lună o pagină curată pentru însemnări. Regentele anului. Luna. Intunecimi. Zile de repaus. 29 Februarie. Semnele cronologice. Zile schimbătoare peste an. Posturile. Deslegarea posturilor. Anotimpurile. 2. Tabela cametelor. 3. Domnitorii din Europa cu 29 chipuri. Țările și numărul locuitorilor și cu capitala fiecărei țări. 4. Consulatele din Budapesta. 5. Poșta: I. Scrisori; II. Mandate poștale; III. Pachete; IV. Telegramme. 6. Călătoria cu trenul: a) persoane; b) pachete. 7. Timbre și taxe pe tot felul de rugări, sentințe, contracte, petiții, etc. 8. Despre procese: Un articol în 10 capitole, foarte interesant și folositor pentru oameni dela sate. — Partea literară: 9. Norocul celor trei fete. 10. Câți jidani sunt pe lume? 11. Blăstămul soției (poezie). 12. Isus și paserile. 13. Blăstămul de mamă (poezie). 14. Obiceiuri rele. 15. Vrăjitoarea. 16. Cucul și domnișorul. 17. Români. 18. La botez (poezie). 19. De când sunt judecătorii? 20. Telegrafia. 21. Trai la stână. 22. Ciudățeni la animale. 23. Scrisoarea orbilor. 24. Purecele. 25. Graba strică treaba. 26. Analfabetii. 28. Emigrarea. 29. Răscoala țărănească. 20. Cojocarii Sfântului Ilie. 31. Lupta pentru drepturile noastre. 32. Ră-

vașul anului cu toate întâmplările mai însemnate din lume. 36. Ce e românesc în Budapesta? 35. Razele Röntgen. 36. Baia de cărbuni. 37. Sfaturi economice. 38. Glume presărate în tot textul Calendarului și anunțuri.

Dintre ilustrații amintim: Casa deputaților (Reichsrath) din Viena. — Deputații români din parlamentul austriac. — Dr. Vasile Lucaciu. — Vichentie Babeșiu. — Deputații țărani din parlamentul austriac. — Casele fundațiunii Gozsdu din Budapesta. — Capela gr.-or. română din Budapesta. — Conducătorii comunității bisericești gr.-or. rom. din Budapesta. — Redactorii ziarului „Lupta” și „Poporul Român”. — Reuniunea meseriașilor români din Budapesta. — Personalul tipografiei „Poporul Român”. — Sala de zețarie a tipogr. „Poporul Român”. — Departamentul mașinelor de tipar a tipogr. „Poporul Român”. — Boboteaza în București. — Biserica țărului Alexandru II din St.-Petersburg. — „Vatra luminoasă” din București. — Palatul regal din Buda. — Sala mică de dans. — Odaia de dormit a regelui și alte multe chipuri

100 la număr.

Invălitorea Calendarului și de astă dată se prezintă în formă de tot modernă, tipărită în 3 colori.

Un exemplar costă 40 fileri, iar porto postal 10 fileri. Cei ce comandă cel puțin 15 exemplare, primesc 15 procente rabat, adică 15 exemplare costă 5 cor. 10 fil., 25 exemplare costă 8 cor. 50 fil., 50 exempl. costă 17 cor. și așa mai departe. Dela 15 exempl. în sus plătim noi și portpostal. Cei ce comandă mai puțin de 15 exempl., plătesc 10 fileri pentru fiecare exempl. Comercianții primesc 25 procente.

Comandele să se adreseze la

„Poporul Român” Budapest, VII., István-ut 11.

Dar de Crăciun pentru copii

Biblioteca copiilor, volum cu povești, foarte luxos ilustrate.

Au apărut până acum:

Robinson Crusoe	Lei 1-50
Fetița cu bonetul roșiu	1-50
Basme alese	1-50
Din lumea copiilor	1-50
Jucăriile lui Titi și ale Mimi	1-50
Bunădimineața lui Moș Ajun	1-50
Animalele domestice, cu ilustrațiuni și versuri, foile gros cartonate indestructibile	2-
ABC, Invățăm să citim (nou)	1-50
Învăț să socotești, dacă vrei să nu greșești. Carte cu ilustrațiuni instructive de calcul, cartonate	2-50
Povestea celor doi sbârliți, cartonate	1-50
A fost odată...! Povești alese. Un volum mare cu ilustrații (nou), cartonate	2-50

De toate pentru copilașii noștri, ilustrat, cartonate	Lei 3-
Robinson după Foë, bogat ilustrat, traducere de R. Rosetti, cartonate	3-
Idem fără ilustrație, cartonate	1-50
Din Una mie și una nopți cartonate	3-
Copiii la țară, o poveste veselă. Un volum mare, foarte bogat ilustrat (nou), cartonate	3-
Florini Al.: Povești populare, cartonate	2-
Iosif Sf.: A fost odată, cartonate	1-50
Smara: Corbul cu pene de aur, povești, ilustrat, cartonate	2-50
Speranția Th.: Pentru toți copiii, frumos ilustrat, cartonate	2-50

Biblioteca copiilor (ediția „Lucafărului” Sibiu):

Volumul I	Cor. 1-60
„ II	1-60
„ III	2-

Se poate comanda la administrația „Poporul Român”, Budapesta, VII., István-ut nr. 11.